

ЖАН-БАТИСТ МОЛЬЕР

SAITURI

Жан-Батист Мольер

Saituri

«Public Domain»

Мольер Ж.

Saituri / Ж. Мольер — «Public Domain»,

Содержание

HENKILÖT	5
Ensimäinen näytös	6
ENSIMÄINEN KOHTAUS	6
TOINEN KOHTAUS	8
KOLMAS KOHTAUS	10
NELJÄS KOHTAUS	12
VIIDES KOHTAUS	13
KUUEDES KOHTAUS	16
SEITSEMÄS KOHTAUS	17
Конец ознакомительного фрагмента.	18

Molière

Saituri Komedialla 5:ssä näytöksessä

HENKILÖT

Harpagon, Cléanten ja Elisen isä, Marianen kosija.

Cléante, Harpagonin poika, Marianen rakastaja.

Elise, Harpagonin tytär, Valéren lemmitty.

Valére, Anselmen poika, Elisen sulhanen.

Mariane, Cléanten lemmitty, jota Harpagon kosii.

Anselme, Valéren ja Marianen isä.

Frosine, naimistemppujen toimittajanainen.

Herra Simon, kaupustelija.

Jacques, Harpagonin kokki ja kuski.

La Fleche, Cléanten palvelija.

Claude, Harpagonin piika.

Brindavoine, | Harpagonin palvelijita.

La Merluche, | Komisarius.

Tapaus Pariisissa, Harpagonin talossa.

Ensimmäinen näytös

ENSIMÄINEN KOHTAUS

Valére. Elise.

VALERE. No mutta, ihana Elise, sinä käyt surumieliseksi, vaikka olet minulle vakuuttanut uskollisuuttasi! Näenhän sinun huokailevan keskellä suurinta iloani. Sanoppas, kadutko siis tehneesi minut onnelliseksi? Kadutko liittoa, johon lempeni liekki sinut saattoi?

ELISE. En Valére, en voi katua mitään, jota sinun tähtesi teen. Tunnen olevani niin suloisten voimien vallassa, ett'en edes voisi toivoa asiain olevan toisin. Mutta olen levoton ajatellessani kuinka kaikki päättyy, ja pelkäänpä pahoin että rakastan sinua vähän liiaksi.

VALERE. No mitäpä pelkoa siitä, Elise, että olet hyvä minua kohtaan.

ELISE. Oi! Onpa kylläkin pelättäviä: isäni vihaa, sukulaisten nuhteita, maailman soimauksia, mutta ennen kaikkea pelkään, että mielesi muuttuu, pelkään tuota julmaa kylmyyttä, jolla sinun sukupuolesi useimmiten palkitsee viattoman rakkauden.

VALERE. Ah! Älä tee minulle sitä vääryyttä, että tuomitset minua muiden mukaan! Usko minusta mitä tahansa, Elise, älä vaan pelkää, että rikkoisin velvollisuuteni sinua kohtaan. Siksi rakastan sinua liian paljon ja rakkauteni sinua kohtaan on kestävä yhtä kau'an kuin elämäni.

ELISE. Oi Valére! Kaikki puhuvat samalla tavalla. Kaikki miehet ovat yhtäläiset sanoissaan, vasta heidän toimintansa ilmaiseikse eri tavalla.

VALERE. Koska siis ainoastaan toimintamme näyttää mitä olemme, niin odota kunnes saat minua arvostella töitteni mukaan, äläkä etsi minussa vikoja turhasta luulevaisuudesta. Minä rukoilen, älä surmaa minua loukkaavilla epäluuloillasi ja anna minulle aikaa voidakseni tuhansin tavoin vakuuttaa sinulle, että lempeni on rehellinen.

ELISE. Oi, kuinka helposti uskomme niitä, joita rakastamme! No niin, Valére! Luulenpa ett'et voi minua pettää. Uskon sinun todella rakastavan minua ja pysyvän minulle uskollisena; en tahdo sinua ensinkään epäillä ja pelkään ainoastaan, että minua mahdollisesti moite kohtaa.

VALERE. Mutta mistä johtuu tämä levottomuus?

ELISE. Minulla ei olisi mitään pelkäämistä, jos kaikki katsoisivat sinua minun silmilläni ja omat ansiosi oikeuttavat minut kaikkeen, mitä teen sinun tähtesi. Sydämeni puolustukseksi puhuvat sinun ansiosi. Sitäpaitsi olenhan sinulle suuressa kiitollisuuden velassa. Muistan aina tuota hirveää vaaraa, joka saattoi sinut panemaan henkesi alttiiksi pelastaaksesi minut aaltojen vallasta, tuota hellää huolta, jota silloin osoitit minua kohtaan. Ajattelen palavaa rakkauttasi, jota ei aika eikä vastukset ole poistaneet, joka on saattanut sinut unhottamaan vanhempasi ja isänmaasi, ja joka pidättää sinut täällä valepuvussa. Niin olethan ruvennut isäni palvelijaksi saadaksesi minua nähdä. Tämä kaikki on minua tosiaankin ihmeellisesti liikuttanut, se antaa mielestäni minulle kylliksi oikeutta suostumaani liittoon. Mutta kenties ei siinä muiden mielestä ole kylliksi, enkä tiedä katsovatko muut asiata samoilla silmillä kuin minä.

VALERE. Kaikesta tästä luen ansiokseni ainoastaan rakkauteni. Mitä epäilyksiäsi tulee, niin isäsi käytös kyllä antaa niihin aiheita. Hänen suuri itaruutensa ja tuo tyylyys, jota hän osoittaa lapsilleen, saattavat oikeuttaa kummallisimpiakin seikkoja. Anna anteeksi, Elise, että sinulle näin puhun, mutta tiedäthän itse, ett'ei tästä asiasta voi sanoa mitään hyvää. Vaan jos niinkuin toivon, viimein löydän vanhempani, ei ole meillä suurtakaan vaivaa saada hänet suostumaan. Odotan kärsimättömästi heistä tietoja, ja jos he eivät tule, lähden itse heitä hakemaan.

ELISE. Voi Valére, älä lähde pois; ajattele vaan kuinka pääsisit isäni suosioon.

VALERE. Näethän kuinka viekkaasti olen häntä imarrellut päästäkseni hänen palvelukseensa, kuinka aina olen olevinani samaa mieltä kuin hän ainoastaan miellyttääkseni häntä ja voittaakseni

hänen suosionsa. Onpa se menestynytkin merkillisen hyvin. Näethän kun mieli päästä ihmisten suosioon, paras keino on asettua heidän kannalleen, yhtyä heidän ajatuksiinsa, ylistellä heidän vikojansa, ja huutaa hurraa kaikkeen mitä tekevät. Ei tarvitse peljätä liiallistakaan kohteliaisuutta, sillä viekkaimmatkin ovat aina suurempia narreja kuin heitä liehakoitsee, eikä niin ilkeää ja naurettavaa löydy, jota ei voisi sulattaa, jos sitä vaan höystellään ylistyksillä. Eihän tämä ammatti aivan rehellistä ole, mutta kun ihmisiä tarvitsee, niin täytyy mukautua heidän mielipiteisiinsä, ja koska heidän suosionsa pääsee ainoastaan sillä tapaa, niin ei tule moittia sitä, joka imartelea, vaan sitä, joka imarruksia pyytää.

ELISE. Mutta miksi et ole koettanut saada veljenikin apua?

VALERE. Molempia ei voi miellyttää samalla tapaa, sillä isän ja pojan luonteet ovat niin vastakkaisia, että on vaikea voittaa molempain luottamus samalla kertaa. Mutta vaikuta sinä puolestasi veljeesi ja koeta saada hänetkin puolellemme. Minä menen pois, puhuttele häntä sillä välin, vaan älä ilmoita hänelle asiastamme enempää kuin mitä katsot parhaaksi.

ELISE. Enpä tiedä onko minulla voimaa uskoa hänelle tätä asiaa.

TOINEN KOHTAUS

Cléante. Elise.

CLEANTE. Hyvä että tapasin sinut yksinäsi, sisareni, haluanpa hartaasti sinua puhutella. Tahdon, näetsen ilmaista sinulle tärkeän salaisuuden.

ELISE. Annas kuulla, veljeni. Mitä on sinulla minulle sanomista!

CLEANTE. Ainoastaan yksi sana, johon sisältyy paljon. Minä rakastan.

ELISE. Sinä rakastat?!

CLEANTE. Niin, minä rakastan. Tiedäthän kyllä, että olen riippuvainen isästäni ja että hänen poikanaan täytyy minun alistua hänen tahtonsa, etten saa antaa pois sydäntäni ilman niiden suostumusta, joita saan kiittää hengestäni, tiedänhän että taivas on asettanut heidät toivomusteni herroiksi, ja etten saa omaa mieltäni noudattaa muuten kuin heidän suostumuksellaan, he muka eivät niin helposti pety kuin me, he näkevät paremmin mikä meille sopii, heidän viisauttaan on paljon enemmän uskominen kuin meidän sokeaa kiihkoamme. Tätä kaikkea olen puhunut sentähden siskoseni, ett'et yrittäisi sitä sanomaan, sillä rakkauteni ei tahdo mitään kuulla, ja minä pyydän ett'et rupea mihinkään ripityksiin.

ELISE. Oletko jo kihloissa lemmittysi kanssa?

CLEANTE. En, mutta se on jo päätetty asia. Vielä kerran, älä rupea houkuttelemaan minua päätöksestäni luopumaan.

ELISE. Olenko siis vieras sinulle?

CLEANTE. Et, Eliseni, mutta sinä et rakasta. Sinä et tunne sitä suloista voimaa, jolla hempeä rakkaus sydäntämme hallitsee, ja sentähden pelkään sinun viisauttasi.

ELISE. Oi, veljeni, älä puhu viisaudestani, ei ole ihmistä, joka ei ainakin kerran eläessään olisi sitä vailla, ja jos paljastan sinulle sydämeni, ehkä olen sinun silmissäsi vähemmän viisas kuin nyt.

CLEANTE. Taivas suokoon, että sinun sielusi, niinkuin minun – ELISE. Päätäkäämme ensin sinun asiaksi, ja sano minulle kuka lemmittysi on?

CLEANTE. Nuori tyttö, joka vähän aikaa on asunut tässä kaupungissa, ja joka näkyy olevan luotu sytyttämään rakkautta kaikissa, jotka hänen näkevät. Luonto ei ole viehättävämpää luonut, ihastuin häneen heti, kuin hänet näin. Hänen nimensä on Mariane ja hän elää äitinsä kanssa, joka melkein aina on sairas, ja jota kohtaan tuo suloinen tyttö osoittaa tavatonta hellyyttä. Äitiänsä hän palvelee, hoitelee ja lohduttaa mitä herttaisemmin. Hän tekee kaikki mitä viehättävimmällä tavalla; hänen liikkeissään on erinomainen sulavuus, hän on niin hyvä, niin ihmettelevän siveä, niin – Voi, sisar kulta, jos olisit hänet nähnyt!

ELISE. Näen hänet kylliksi siitä mitä sanot, ja millainen hän on, ymmärrän kyllä siitä että sinä häntä rakastat.

CLEANTE. Olen salaa tullut huomaamaan, ett'ei heillä juuri ole hyvä toimeentulo. Ajatteleppas sisareni, kuinka iloista olisi toimittaa onnea ihmisille, joita rakastaa, ja ymmärräthän kuinka ikävää on, että isän itaruuden tähden minun on mahdoton maistaa tätä iloa ja osottaa rakkauttani tälle kaunottarelle.

ELISE. Oi, veljeni, ymmärrän kyllä, minkälainen sinun surusi on.

CLEANTE. Voi, sisar kulta, se on suurempi kuin uskoa saattaa. Sillä mikä on hirveämpää kuin tämä tyly säästäväisyys, jota meitä kohtaan osotetaan, tämä kamala ikävyys, jossa meitä kuihdutetaan? Mikä hyöty meillä on omaisuudestamme, jos sen saamme vasta kun olemme liian vanhat, ja jos tullaksemme toimeen, minun nyt täytyy lainata joka haaralta; jos minä niinkuin sinäkin olen pakoitettu etsimään vierailta apua voidakseni edes käydä kunnollisissa vaatteissa. Sentähden, sisar kulta, auta minua tutkistelemaan isää näiden tuumien suhteen, ja jos hän panee vastaan, olen päättänyt muuttaa armahaiseni kanssa toiseen paikkaan. Minä koen kaikkialta lainata rahaa tätä yritystä varten, ja jos sinun asiaksi, sisareni, ovat samanlaiset kuin minun ja isämme vastustaa

toivomuksiamme, niin jättäkäämme hänet molemmat ja vapauttakaamme itsemme inhoittavasta itaruudesta.

ELISE. Se on kyllä tosi, että hän joka päivä antaa meille syytä kaipaamaan äiti-vainajaamme ja että – CLEANTE. Minä kuulen hänen äänensä, poistukaamme hetkeksi puhumaan mitä meillä on toisillemme uskottavana ja koetetaan sitten yhdistetyin voimin taivuttaa hänen itsepintaisuuttansa.

KOLMAS KOHTAUS

Harpagon. La Fleche.

HARPAGON. Ulos paikalla, niinkuin olisit jo! Kas niin, korjaa luus täältä, sinä lemmon konna, sinä hirtehin.

LA FLECHE (erikseen). En ikinä ole nähnyt niin ilkeää ihmistä kuin tuo riivattu äijä, ja luulenpa todellakin, että hänessä on itse piru.

HARPAGON. Mitä mutiset?

LA FLECHE. Miksi ajatte minut ulos?

HARPAGON. Kysytkö vielä syitä, sinä lurjus. Pois paikalla, muuten lyön sinut murskaksi.

LA FLECHE. Mitä olen teille tehnyt?

HARPAGON. Sinä olet tehnyt sen, että minä tahdon sinut ovesta ulos.

LA FLECHE. Minun isäntäni, teidän poikanne käski minun häntä odottaa.

HARPAGON. Mene odottamaan häntä kadulle, äläkä ole mun talossani, sinä koira, joka nuuskit joka nurkan ja viet mitä saat. Minä en tahdo lakkaamatta nähdä silmiäni edessä vakoojaa, joka urkkii kaikki asiani, ja jonka riivatut silmät tirkistelevät kaikkia töitäni ja toimiani, nuuskien yltympäri nähdäkseen olisiko mitään varastettavaa.

LA FLECHE. Perhana! Kuinka teiltä saattaa varastaa, kun pidätte kaikki lukkojen takana, ja itse vartioitte yöt ja päivät.

HARPAGON. Minä pidän lukkojen takana mitä minä tahdon ja vartioin ihan mieleni mukaan (itseks.). Pelkäänpä hänen saaneen vihiä minun rahoistani. (Ääneen.) Sinähän kyllä olet mies levittämään huhuja että minulla on rahoja kätöksässä.

LA FLECHE. Onko teillä rahoja kätöksässä?

HARPAGON. Ei, sinä konna, sitä en sano, minä julmistun. Minä kysyn oletko sinä ilkeydessäsi levittänyt huhuja että minulla niitä on?

LA FLECHE. No, mitäpä se meihin tulisi, onko teillä sitä vai ei! Sehän on meille yhdentekevää.

HARPAGON (koroittaa kättään antaaksensa La Flechelle korvapuustin). Vai rupeat sinä tässä viisastelemaan. Siitä korvilles. Ulos, sanon minä.

LA FLECHE. No niin, minä menen.

HARPAGON. Odota: vietkö mitään mukanasi?

LA FLECHE. Mitä minä veisin?

HARPAGON. Hä, tule tänne, että minä näen. Näytä minulle kätesi.

LA FLECHE. Tuoss' on.

HARPAGON. Toinen.

LA FLECHE. Toinen?

HARPAGON. Niin.

LA FLECHE. Tuoss' on.

HARPAGON (tunnustellen hänen housujaan ylhäältä). Etkö ole pistänyt mitään tänne?

LA FLECHE. Katsokaa itse.

HARPAGON (tunnustellen hänen housujaan alaalta). Nämät suuret housut ovat aivan sopivat varkaan kätköiksi.

LA FLECHE (erikseen). Voi kuinka tuommainen ihminen ansaitsisi mitä hän pelkää! ja kuinka hupaista olisi häneltä varastaa.

HARPAGON. Hä?

LA FLECHE. Mitä?

HARPAGON. Mitä puhut sinä varastamisesta?

LA FLECHE. Sanon, että te nuuskitte joka paikan tutkiaksenne olenko teiltä varastanut.

HARPAGON. Sitäpä juuri tahdonkin tehdä. (Harpagon kaivaa hänen housun taskuihinsa.)

LA FLECHE. Saakeli vieköön saituuden ja saiturit.

HARPAGON. Hä? Mitä sanot?

LA FLECHE. Mitäkö mä sanon?

HARPAGON. Niin. Mitä puhut sinä saituudesta ja saitureista.

LA FLECHE. Sanon, että saakeli vieköön saituuden ja saiturit.

HARPAGON. Kenestä sinä puhut?

LA FLECHE. Saitureista.

HARPAGON. Ja kutka ne ovat nuo saiturit.

LA FLECHE. Ahnaat ja itarat.

HARPAGON. Mutta ketä sinä sillä tarkoitat?

LA FLECHE. Minkätähden tuskaannut?

HARPAGON. Kyllä onkin syytä tuskaantua.

LA FLECHE. Luuletteko että puhun teistä?

HARPAGON. Luulen mitä luulen, mutta minä tahdon että sanot kenelle näin puhut?

LA FLECHE. Minä puhun – minä puhun lakilleni.

HARPAGON. Ja minä, minäpä pian puhun korvillesi.

LA FLECHE. Kiellättekö te minua kiroilemasta saitureita?

HARPAGON. En, mutta mä kiellän sinua löpöttelemästä ja olemasta hävytön. Pidä suusi kiini.

LA FLECHE. Enhän nimitä ketään.

HARPAGON. Mutta minä pieksän sinut pahan päiväiseksi, jos puhut!

LA FLECHE. Siihen luuhun koira tarttuu, joka sille viskataan.

HARPAGON. Oletko vaiti.

LA FLECHE. Olen vaikk'en tahtoisikaan.

HARPAGON. Ai, ai.

LA FLECHE (näyttää hänelle alustakkinsa taskun). Kas tässäpä vielä yksi lakkari, joko nyt riittää?

HARPAGON. Kas niin, anna se tänne, tutkimatta.

LA FLECHE. Mitä?

HARPAGON. Mitä olet minulta vienyt.

LA FLECHE. Minä en ole teiltä mitään vienyt.

HARPAGON. Oikeinko totta?

LA FLECHE. Oikein totta.

HARPAGON. Hyvästi. Mene hiiteen.

LA FLECHE (erikseen). No, nyt olen kunnollisesti saanut passini.

NELJÄS KOHTAUS

HARPAGON (yksin). Tuo palvelija lurjus on minun surmani, enkä tahdo enää tuota hävytöntä koiraa nähdä. Totta tosiaan! Löytyneekö suurempaa tuskaa kuin vartioida suurta rahasummaa. Onnellinen se, jonka omaisuus on varmasti lainattu, ja joka ei tallenna tykönänsä enemmän kuin mitä juuri käsirahana tarvitsee! On kerrassaan työlästä kun omassa talossaan pitää keksiä luotettavia kätköpaikkoja; rauta-arkkujani minä näet epäilen enkä voi niihin milloinkaan luottaa. Ne ovat todellakin oikeita varkaan syöttejä, joihin aina ensiksi tartutaan.

VIIDES KOHTAUS

Harpagon. Elise ja Cléante (puhuvat keskenänsä näyttämön perällä).

HARPAGON (luullen olevansa yksin). Mutta enpä tiedä sittenkään oliko tuo oikein viisaasti, kun kaivoin puutarhaan nuo kymmenen tuhatta taaleria, jotka eilen sain. Kymmenen tuhatta kultarahaa on liian suuri summa kotona säilytettäväksi. (Erikseen, huomaten Elisen ja Cléanten.) Herra hallitkoon, olinpa puhua itseni kiikkiin! Intoni oli minut vallata, ja luulenpa ajatuksissani puhuneeni aivan kovaan. (Cléantelle ja Eliselle.) Mitä nyt?

CLEANTE. Ei mitään isä.

HARPAGON. Oletteko seisoneet siinä kauankin?

ELISE. Vast'ikään tulimme.

HARPAGON. Te kuulitte?

CLEANTE. Mitä isä?

HARPAGON. Tuossa – ELISE. Mitä?

HARPAGON. Mitä äsken sanoin.

CLEANTE. Emme.

HARPAGON. Kuulittehan – ELISE. Emme, antakaa anteeksi.

HARPAGON. Näenhän minä, että kuulitte jonkun sanan. Asia on se, että tässä mietiskelin itsenäni, kuinka tukalaa on näihin aikoihin saada rahaa, ja minä sanoin onnelliseksi sitä, jolla on kymmenen tuhatta taaleria.

CLEANTE. Me emme tahtoneet tulla teitä puhuttelemaan, kun pelkäsimme teitä häiritsevämme.

HARPAGON. Hyvä että sanoin sen teille, sillä te olisitte saattaneet ymmärtää asian väärin ja luulla minun sanoneen, että minulla on kymmenen tuhatta taaleria.

CLEANTE. Me emme sekaannu teidän asioihinne.

HARPAGON. Suokoon Jumala, että mulla ne olisi, nuo kymmenen tuhatta taaleria.

CLEANTE. En usko, että – HARPAGON. Se olisi minulle erinomaisen hyvä asia.

ELISE. Se on seikka, josta – HARPAGON. Sillä minä niitä kovasti tarvitseisin.

CLEANTE. Luulen että – HARPAGON. Se olisi minulle suureksi hyödyksi.

ELISE. Te olette – HARPAGON. Enkä likimainkaan valita niin kuin pitäisi, että nyt on surkeat ajat.

CLEANTE. Hyvä Jumala! Eihän teillä, isäkulta, ole syytä valittaa, ja kyllähän tiedetään, että teillä on varoja yltäkyllin.

HARPAGON. Mitä? Onko minulla varoja yltä kyllin? Jotka niin sanovat, ne valehtelevat. Suurempaa valetta ei ole, ja ne ovat konnia, jotka levittävät semmoisia huhuja.

ELISE. Älkää suuttuko.

HARPAGON. Merkillistä, että omat lapsenikin minua pettävät ja vainoovat.

CLEANTE. Onko se vainoomista, kun sanoo teillä olevan rahoja?

HARPAGON. On. Semmoiset puheet, sekä teidän tuhlauksenne tekevät sen, että piakkoin tullaan tänne ja leikataan multa kaula poikki siinä luulossa, että minä olen kultarahoja täynnä.

CLEANTE. Millä tavoin minä niin suuresti tuhlaan?

HARPAGON. Milläkö tavoin? Onko mitään kamalampaa kuin nuo kalliit vaunut, joissa ajelet pitkin kaupunkia? Minä nuhtelin eilen sisartasi; mutta moinen hurjuus on kahta pahempi. Se se oikein kauhistuttaa; ja entäs jos otettaisi lukuun kaikki mikä sinun kurkkusi kautta on mennyt alas, niin siitä summasta jo tulisi aika vuosikorko. Olenhan jo monen monituista kertaa sanonut sinulle: poika, koko sinun käytöksesi minua kovin pahastuttaa ja ylvästelläksesi tuommoisissa vaatteissa, täytyy sinun tiettenkin minulta näpistelä.

CLEANTE. Mitenkä teiltä näpistelisi?

HARPAGON. Mistä sinä olet saanut varoja ylellisyyteesi? Mitä minä tiedän? Ja jospa et juuri näpistelisiikään, niin – Tahtoisinpa juuri tietää mitä hyötyä on kaikista noista nauhoista, joilla olet koristeltu kiireestä kantapäihin ja eikö puoli tusinaa nauhoja riittäisi pitämään housujasi kiinni? Kylläkai on tarpeellista tuhлата rahoja peruukkeihin, kun sopii pitää omat hiukset päässä, jotka eivät maksa mitään. Panenpa vetoa että sinun peruukissasi on vähintään kaksikymmentä tukaattia, ja kaksikymmentä tukaattia antaa vuotuista korkoa kahdeksantoista livreä kuusi äyriä ja kahdeksan penniä, vaikk'ei saisikaan muuta kuin kahdeksan ja kolmas osa prosenttia.

CLEANTE. Te olette oikeassa.

HARPAGON. Vaan jätetään nämät nyt sikseen ja puhutaan muista asioista.

(Huomaten Elisen ja Cléanten viittaavan toisilleen.) No! (Itsekseen.)

Luulenpa heidän tekevän viittauksia toisilleen varastaaksensa minulta kukkaroni. (Ääneen.) Mitä nuo viittaukset merkitsevät?

ELISE. Me tingimme keskenämme, Cléante ja minä, kenenkä on ensiksi puhuminen ja meillä on molemmilla teille jotakin sanomista.

HARPAGON. Myös minullakin on teille molemmille jotakin sanomista.

CLEANTE. Me mielisimme, isä kulta, puhutella teitä naimisasiosta.

HARPAGON. Myös minäkin tahtoisin puhua teille naimisista.

ELISE. Oh, isä kulta!

HARPAGON. Miksi noin kirkaset, tyttö? Tuo sanako sinua pelottaa vai itse asia?

CLEANTE. Naiminen saattaa meitä kumpaistakin pelottaa, siihen tapaan katsoen miten te sitä käsitätte, ja pelkäämme pä ett'emme pidä teidän valinnastanne.

HARPAGON. Malttakaa vähän ja olkaa rauhalliset. Minä tiedän mikä teille kumpaisellekin on paras, eikä teillä tule olemaan vähintäkään syytä valittaa siitä, mitä minä aijon tehdä, mutta asiaan. (Cléantelle). Sanoppas poikani, oletko nähnyt erästä nuorta tyttöä, nimeltä Mariane, joka asuu tässä aivan lähellä?

CLEANTE. Olen, isäseni!

HARPAGON. Entäs sinä?

ELISE. Olen kuullut hänestä puhuttavan.

HARPAGON. Millaiselta hän mielestäsi tuntuu, Cléante?

CLEANTE. Varsin ihana tyttö.

HARPAGON. Hänen kasvonsa?

CLEANTE. Siveät, henkevät.

HARPAGON. Hänen käytöksensä ja ryhtinsä?

CLEANTE. Ihmeteltävät, epäilemättä.

HARPAGON. Etkö arvele semmoisen tytön ansaitsevan ajattelemista?

CLEANTE. Uskon kyllä, isä.

HARPAGON. Että siinä olisi hyvä naimiskauppa.

CLEANTE. Hyvin hyvä.

HARPAGON. Että hänestä tulisi kelpo talonemäntä?

CLEANTE. Epäilemättä.

HARPAGON. Ja että aviomies tulisi häneen tyytymään.

CLEANTE. Aivan varmaan.

HARPAGON. Mutta pieni pulaseikka löytyy, minä pelkään näet ett'ei hänellä ole niin paljon omaisuutta kuin sopisi vaatia.

CLEANTE. Ah, isä! Omaisuus ei ole niin tärkeä kun naidaan hieno tyttö.

HARPAGON. Anna anteeksi, anna anteeksi! Mutta aikomukseni olikin oikeastaan sanoa, että jos ei saakaan siinä niin suurta omaisuutta kuin toivoo, niin saattaisihan kokea saada sitä toisin tavoin.

CLEANTE. Se on tietty.

HARPAGON. No niin, minua suuresti ilahuttaa, että olette samaa mieltä kuin minä, sillä hänen siveä käytöksensä ja suloutensa ovat voittaneet sydämeni, ja minä olen päättänyt hänet naida, jos hänellä vaan on vähänkin omaisuutta.

CLEANTE. Kuinka?

HARPAGON. Mitä?

CLEANTE. Te olette päättänyt sanotte – HARPAGON. Naida Marianen.

CLEANTE. Kuka? Tekö, tekö?

HARPAGON. Niin, minä, minä, minä. Mitä tämä merkitsee?

CLEANTE. Yht'äkkiä pimeni silmissäni, minun täytyy mennä.

HARPAGON. Ei tee mitään. Mene pian kyökkiin ja juo lasillinen vettä.

KUODES KOHTAUS

Harpagon. Elise.

HARPAGON. Tuommoisilla hienoilla keikareilla ei ole enemmän voimaa kuin kanalla. Niin, tyttäreni, niin olen päättänyt omasta puolestani. Mitä veljeesi tulee toimitan hänelle erään varakkaan lesken, josta tänä aamuna minulle on puhuttu, ja sinut, sinut annan minä herra Anselmelle.

ELISE. Herra Anselmelle?

HARPAGON. Niin. Hän on vakava, viisas ja älykäs mies, ei viittäkymmentä vanhempi, ja hänellä kehutaan olevan paljon rahaa.

ELISE (niiaten). Minä en tahdo mennä naimisiin, isä kulta, jos suvaitsette.

HARPAGON (jäljitellen Eliseä). Ja minä, pieni kultasilmäni, minä tahdon että menet naimisiin, jos suvaitsette.

ELISE (vieläkin niiaten). Suokaa anteeksi, isä!

HARPAGON (jäljitellen Eliseä). Suokaa anteeksi, tyttäreni!

ELISE. Minä olen herra Anselmen nöyryin palvelija, mutta (vieläkin niiaten) minä en mene hänelle vaimoksi.

HARPAGON. Minä olen nöyryin palvelijanne, neiti Elise, mutta (jäljitellen häntä) teidän luvallanne, te menette naimisiin hänen kanssaan vielä tänä iltana.

ELISE. Tänä iltana?

HARPAGON. Tänä iltana.

ELISE (vieläkin niiaten). Siitä ei tule mitään, rakas isäni.

HARPAGON. Siitä tulee jotakin, rakas tyttö.

ELISE. Ei.

HARPAGON. Tuleepa.

ELISE. Eipä tule, sanon minä.

HARPAGON. Tuleepas, sanon minä.

ELISE. Se on asia, johon te ette voi minua pakoittaa.

HARPAGON. Se on asia, johon minä voin pakottaa.

ELISE. Ennen itseni tapan kuin menen naimisiin semmoisen miehen kanssa.

HARPAGON. Sinä et itseäsi tapa, ja sinä menet naimisiin hänen kanssaan. Mikä rohkeus! Onko koskaan nähty tytärtä, joka puhuu sillä lailla isälleen?

ELISE. Mikä isä näyttää sillä lailla tyttärensä?

HARPAGON. Se on naimiskauppa, johon ei ole mitään muistuttamista. Ja panenpa vetoa että koko maailma hyväksyy vaalini.

ELISE. Ja minä, minä panen vetoa, ett'ei yksikään viisas ihminen sitä hyväksy.

HARPAGON (huomaten Valéren lähenevän). Kas tuossa tulee Valére.

Tahdotko, niin panemme hänen tuomariksi välillemme tässä asiassa?

ELISE. Siihen suostun.

HARPAGON. Tyydytkö myös hänen päätökseensä.

ELISE. Niin, minä suostun siihen mitä hän sanoo.

HARPAGON. No niin.

SEITSEMÄS KOHTAUS

Edelliset. Valére.

HARPAGON. Tule tänne, Valére. Me olemme valinneet sinut päättämään kuka on oikeassa, tyttärenikö vai minä.

VALERE. Te, te, hyvä herra kieltämättä.

HARPAGON. Tokkohan tiedät vielä mitä me puhumme?

VALERE. En. Mutta ette voi olla väärässä, te olette viisas ja järkevä.

HARPAGON. Minä tahdon tän'iltana antaa tyttärelleni puolisoksi erään miehen, joka on yhtä rikas kuin viisas, mutta tuo nenäkäs sanoo mulle vasten silmiä ett'ei hän hänestä huoli. Mitä sanot siihen?

VALERE. Mitäkö sanon?

HARPAGON. Niin.

VALERE. Voi minua.

HARPAGON. Mitä?

VALERE. Minä sanon että minä periaatteessa tietysti pidän samaa mieltä kuin te, ja te voitte ainoastaan olla oikeassa. Mutta ei hänkään ole ihan väärässä, ja – HARPAGON. Kuinka? Herra Anselme on varsin oivallinen aviomieheksi, hän on aatelismies, ylevä, lempeä, vakava, viisas ja varsin varakas, eikä hänellä ole yhtään lasta jälellä entisestä avioliitostaan. Voisiko Elise parempaa saada?

VALERE. Se on totta. Mutta neiti Elise saattaisi ehkä sanoa, että asiaa hieman liiaksi hätäillään, ja että ainakin joku aika tarvittaisiin, jotta voitaisiin huomata miten hänen taipumuksensa – HARPAGON. Tämä on tilaisuus, josta on sukkelaan ottaminen vaari. Minä näen siinä etuja, joita en ikänä enää saavuttaisi. Herra Anselme näet suostuu ottamaan tytön ilman myötäjaisittä.

VALERE. Ilman myötäjaisittäkö?

HARPAGON. Niin.

VALERE. Ah, sitten en sano mitään. Katsokaas se on peruste, joka kerrassaan asian ratkaisee; se täytyy myöntää.

HARPAGON. Se on minulle suuri säästö.

VALERE. Aivan varmaan. Siinä ei ole vastustamisen sijaa. Tosin kyllä saattaa tyttärenne muistuttaa että avioliitto on tärkeämpiä asioita elämässämme, että avioliittoon menevä joutuu onneen tai onnettomuuteen koko elinajakseen, ja että liitto, jonka tulee kestää kuolemaan saakka, aina on tehtävä suurimmalla varovaisuudella.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.